

Nefndasvið Alþingis – Allsherjar- og menntamálanefnd

Austurstræti 8

150 Reykjavík

Efni: Umsögn Kennarasambands Íslands um tillögu til þingsályktunar um breytingar á aðalnámskrá grunnskóla, þingskjal 796, 562.mál

Kennarasamband Íslands telur það almennt ekki þjóna hagsmunum íslenskra nemenda að íslenska ríkið velji ákveðnar kennsluaðferðir, hvað þá án þess að undangengið sé viðtækt samráð við lykilaðila skólasamfélagsins sem eru stjórnendur, kennarar og nemendur í grunnskólum.

Í lið a í tillögunni velja flytjendur eina afmarkaða kennsluaðferð sem þeir leggja til að verði með valdboði gerð að ríkjandi aðferð við lestrarnám. Kennarasambandið vill sérstaklega benda á það að fyrstu merki eru um það að verkefnið „Kveikjum neistann“ í Vestmannaeyjum hafi skilað árangri í lestrarnámi og með þessu álitni okkar er á engan hátt verið að rýra þann árangur.

Verkefnið byggir á bókstafa- og hljóðaaðferð sem hefur verið ríkjandi aðferð lengi í íslenskum skólum, þar sem nemendur byrja á að læra einstaka bókstafi og hljóð sem svo tengjast saman í orð og setningar. Aðrar kennsluaðferðir hafa farið þá leið að efla skilning og áhuga á texta og síðan farið í einstaka orð og hljóð og einnig er víða um blandaðar leiðir í lestrarkennslu að ræða. Það að ákveða að skylda eina aðferð beinlínis gengur gegn hagsmunum nemenda þar sem löngu er orðið ljóst að nemendur eru ólíkir og horfa verður til þeirra fyrst og fremst þegar kemur því að ákvarða lestrarnám þeirra. Benda má á verkefnið Byrjendalæsi sem hefur verið unnið í mörgum íslenskum skólum og að auki vísa í upplýsingar frá Miðju máls og læsis um aðrar leiðir sem hafa náð eftirtektarverðum árangri líkt og fyrstu vísbendingar eru um hjá „Kveikjum neistann“. Fjölbreytileiki kennsluaðferða er svarið við flóknu verkefni líkt og því að efla lestrarkunnáttu margbreytilegs hóps.

Í lið b tillögunnar er lagt til að lesfimiþróf (hraðapróf) verði alfarið lögð niður. Prófin miða að færni nemenda í umskráningu þar sem talið er að ákveðin rök hnígi að því að vísbendingar um almenna lestrarfærni megi finna með slíkum prófum. Í umræðu um lestrarnám og kennslu hefur mikil áhersla verið lögð á prófin sjálf en ekki þær niðurstöður sem þau gefa eða þá úrvinnslu sem skólar fylgja eftir með niðurstöðum þeirra. Prófin eru einungis lítill hluti af lestrarnámi og hluti þeirra greiningartækja sem skólar nýta sér við lestrarnám og útfærslu læsisstefna sinna. Kjarninn liggur í námsaðferðum og því samstarfi sem liggur í læsisstefnum sem hafa aðkomu bæði skólans og heimilanna og niðurstöður lesfimiþrófa eiga að aðstoða við það samstarf og með hagsmuni nemenda í huga. Lykilatriðið er að auka framboð á góðum stöðuprófum sem taka á öðrum þáttum svo sem lesskilningi og orðaforða sem ásamt umskráningarprófum geta teiknað heilsteyptari mynd af lestrarkunnáttu.

Í c lið tillögunnar má segja að í raun sé hún farin að tala gegn fyrri tveimur liðum hennar en þar kemur fram að horfa eigi til þess að nemendur fái áskoranir miðað við færni sem ekki á nokkurn hátt er líklegra að náist fram með því að einskorða lestrarnám við eina afmarkaða kennsluaðferð. Undir það tekur Kennarasamband Íslands og treystir því fullkomlega að upplýsingar um lestrarnám í Aðalnámskrá grunnskóla, menntastefnum sveitarfélaga og læsisstefnum hvers skóla tiltaki mikilvægi nákvæmlega þessa og sé skýr röksemd fyrir því að ekki sé nokkur ástæða til að festa með lögum eina ákveðna kennsluaðferð.

Kennarasambandið ítrekar það að verkefnið „Kveikjum neistann“ ber vott um metnað í hvívetna. Sveitarfélagið Vestmannaeyjar hefur sett eftirtektarvert viðmið um árangur sem óskað er að náist í lestrarnámi nemenda og ætla sér stóra hluti. Það er hins vegar afskaplega mikilvægt að verkefnið fái að þróast og gerð verði á því úttekkt sem gæti sannarlega leitt til þess að fleiri skólar og sveitarfélög velji sér að það verði hluti læsisstefnu sinnar. Áður í þessari umsögn hefur verið bent á önnur verkefni og stofnanir sem hafa lagt sitt lóð á vogarskálar þess verkefnis að bæta lestrarnám íslenskra barna, það er verkefnið.

Kennarasamband Íslands er væntanlega það sem flutningsmenn eiga við þegar þeir tala um „samtök kennara“ í tillögu sinni. Sérstaklega viljum við áréttta það að ef að ná á árangri í skólalastarfi skiptir máli að sú vinna sé unnin með ígrundun kennara og skólalastjórnaenda í samráði við vísindamenn í menntavísindum. Um slíkt samráð hefur ekki verið að ræða þegar kemur að umræddri þingsályktunartillögu og því mikilvægt að áréttta það við sitjandi þingmenn á Alþingi Íslendinga að vænlegra er að tala við hagsmunaaðila en að tala um þá.

Við áttum okkur á því að flutningsmenn vilja leggja lestrarnámi lið og er það vel, en mikilvægi þess að teknar séu ákvarðanir á heiltækum forsendum með ólíkum sjónarmiðum er algert. Það er ekki á nokkurn hátt hlutverk alþingismanna að velja „réttar leiðir“ byggðar á tilfinningum þeirra eða umræðu um afmarkaða þætti. Skólalastarfi á það skilið að ákvarðanir séu teknar á forsendum samþykktra menntavísinda og leidd af þeim hópi sem treyst er fyrir því að framkvæma stefnuna.

Kennarasambandið leggst því alfarið gegn ályktun flutningsmanna um að innleiða afmarkaða kennsluáðferð inn í aðalnámskrá grunnskóla.

F.h. Kennarasambands Íslands,

Formaður